

Universitetet i Bergen

Rapportering offentlige anskaffelser 2025

for offentlig sektor (ikke omfattet av åpenhetsloven)

*Etisk handel Norge har vurdert at rapporten til Universitetet i Bergen oppfyller våre krav til basisnivå. Les mer om basisnivå **her**.*

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltning av felleskapets ressurser skal offentlige virksomheter gå foran og ha et sirkulært og bærekraftig forbruk, og etterspørre varer og tjenester som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i både egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Den nye åpenhetsloven (Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold) gir offentlig sektor et enklere arbeid med å ettergå at leverandører etterlever de forpliktelser som følger av anskaffelseslovens §5 om å respektere menneskerettighetene. Et annet viktig verktøy for oppdragsgivere i leverandøroppfølgingen er det oppdaterte nasjonale kontraktsvilkåret for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter, som er utarbeidet av Etisk handel Norge og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Kontraktsvilkåret stiller krav til leverandørers aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Medlemmer i Etisk handel Norge bruker sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel og bærekraftig forretningspraksis. Medlemmene er forpliktet til å jobbe aktivt for å ivareta mennesker, samfunn, miljø og dyrevelferd gjennom aktsomhetsvurderinger. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig og bærekraftig handel og konkurranse på like vilkår mellom leverandører, der grunnleggende menneskerettigheter er en viktig komponent på lik linje med pris, miljø, klima, kvalitet og leveringssikkerhet. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at bare seriøse leverandører tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene og tjenestene får grunnleggende menneskerettigheter oppfylt og at produksjonen ikke skader miljø, klima eller bidrar til korrupsjon.

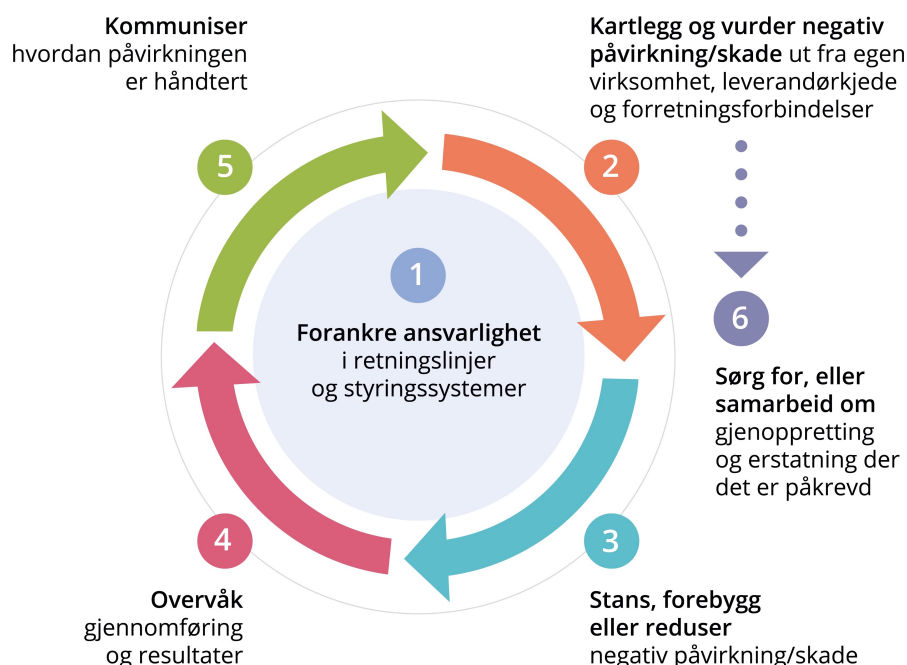
Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel og aktsomhetsvurderinger på et definert basisnivå. Vedlagte rapport gjelder våre medlemmer i offentlig sektor som ikke er omfattet av åpenhetsloven og rapporten er offentlig tilgjengelig og kan lastes ned fra våre nettsider www.etiskhandel.no. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet i arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

Heidi Furustøl

Daglig leder

Etisk handel Norge

Rapportering på aktsomhetsvurderinger med hensyn til mennesker, dyr, samfunn og miljø

Årsrapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger utelukker ikke at en virksomhet har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Metoden for aktsomhetsvurderinger er godt egnet til å bistå virksomheter til å opptre ansvarlig gjennom å kartlegge og håndtere risiko for negative påvirkninger og skade forårsaket av egen virksomhet, i leverandørkjeden og hos forretningsforbindelser, med hensyn til grunnleggende menneskerettigheter, miljø og korrupsjon. Det vil, basert på hvor i leverandørkjeden en virksomhet befinner seg, naturlig være ulik grad av delaktighet innenfor de ulike trinnene, men enhver virksomhet har plikt til å utøve ansvarlighet innenfor de ulike trinnene. Ansvarlighet i denne forbindelse for offentlig sektor baseres i stor grad på virksomhetens egen forankring, systemer og rutiner, egne vurderinger i forhold til risiko (basert på anerkjente kilder og egen kompetanse/erfaring), oppfølging av leverandør/kontrakt, kommunikasjon med berørte parter og samarbeid/bidra/påse sammen med leverandør om forbedringer/avvikshåndtering. Alle medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet på prinsipperklæringen om bærekraftig forretningspraksis med bruk av aktsomhetsvurderinger. Offentlige oppdragsgivere/virksomheter forplikter seg til å arbeide aktivt for samme mål innenfor det handlingsrommet loven til enhver tillater. I henhold til første pilar i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) har det offentlige et juridisk ansvar for å beskytte menneskerettighetene gjennom å utføre aktsomhetsvurderinger både i egne organer, i eierskap og i offentlige anskaffelser.

Denne årsrapporten er delt inn i kapitler basert på OECDs aktsomhetsvurderingsmodell, samt hensyntar de fire fasene av anskaffelsesprosessen for offentlig sektor. Anskaffelsesprosessen består av; 1. forankring, 2. planlegging, 3. gjennomføring og 4. oppfølging. De fire fasene er beskrevet i parentes i innholdsfortegnelsen under de seks trinnene i OECDs aktsomhetsmodell.

Forord fra virksomhetsleder

Forord fra rektor Margareth Hagen

Universitetet i Bergens oppdrag er å bidra med kompetanse gjennom fremragende forskning, utdanning, formidling og innovasjon. Vår kunnskap former samfunnet og vi arbeider for å være et godt eksempel for offentlige institusjoners virke. Dette gjør vi spesielt gjennom vårt strategiske arbeid, som har resultert i vårt betydelige initiativ for bærekraft. På den faglige siden har vi blitt vertskap og initiativtagere til den nasjonale Bærekraftkonferansen. Denne er helt unik i verdenssammenheng. På grunn av vårt arbeid har både FN og the International Association of Universities gitt oss rollen som knutepunkt for bærekraftsmål nr. 14 – Liv under vann. I denne rollen skal UiB lede an i det globale arbeidet for kunnskap om bærekraftige hav.

Å arbeide med bærekraftsmål inngår som en naturlig del av samfunnsansvaret som universitetet har. Universitetsstyret har og har hatt en aktiv rolle i arbeidet med bærekraft og etiske krav. Arbeidet med å stille etiske krav til våre leverandørkjeder er forankret i styrevedtak første gang i 2012. I 2025 vedtok universitetsstyret prinsipper for bærekraftig anskaffelsespraksis, etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt ved UiB og etiske retningslinjer for anskaffelsesprosessen ved UiB. I tillegg behandler universitetsstyret årlig anskaffelsesstrategi og tiltaksplaner.

Profesjonalisering av anskaffelsesprosessen er noe Universitetet i Bergen har arbeidet målrettet med over mange år, slik at anskaffelser kan gjøres profesjonelt, effektivt og med integritet. Arbeidet skjer blant annet i tråd med strategidokumenter vedtatt av universitetsstyret, lov og forskrift om offentlige anskaffelser, tildelingsbrev fra departementet og FNs bærekraftsmål.

Etiske krav er en viktig del av samfunnsansvaret og er med på å påvirke leverandører til å respektere grunnleggende menneskerettigheter og ILOs kjernekonvensjoner i sine leverandørkjeder. Universitetet i Bergen har vært medlem i Etisk handel Norge siden 2013 og dette bidrar til at vi i samarbeid med andre offentlige innkjøpere kan forbedre vår anskaffelsespraksis på en måte som fremmer økt respekt for grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden.

" Universitetet i Bergen har vært medlem av Etisk handel Norge siden 2013 "

Margareth Hagen
rektor

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Universitetet i Bergen

Adresse hovedkontor

5020 Bergen

Antall ansatte

4 800

Navn, tittel og tlf.nr. for kontaktperson for rapporten

Kitty Amlie Tverrå

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

kitty.tverra@uib.no

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Universitetet i Bergen er vestlandets viktigste kunnskapsinstitusjon. Vi er et internasjonalt rettet forskningsintensivt breddeuniversitet. Universitetet driver forskning, kunstnerlig utviklingsarbeid og undervisning innenfor et stort spekter av fagområder. UiB har 7 fakulteter og 40 institutter. Fellesadministrasjonen har avdelinger innenfor eiendom, forskning og innovasjon, HR, IT, kommunikasjon, studie og økonomi. Øverste leder for UiB er rektor, som er valgt av ansatte og studenter. Øverste administrative leder er universitetsdirektør. Det er ca 4 200 årsverk og ca 20 500 studenter ved UiB.

Informasjon om anskaffelser/avtaler

Samlet verdi innkjøp av varer og tjenester i rapporteringsåret (NOK)

1 900 000 000

Totalt antall aktive anskaffelser/avtaler i rapporteringsåret

180

Oppgi antall avtaler hvor det har vært gjennomført kontraktsoppfølging under rapporteringsåret

3

Mål og fremdrift

MÅL OG FREMDRIFT I RAPPORTERINGSÅRET

1

Mål: Utarbeide og legge frem ny anskaffelsestrategi for universitetsstyret

Status: Anskaffelsestrategi 2025 - 2029 ble utarbeidet og vedtatt av universitetsstyret våren 2025

2

Mål: Utarbeide nødvendige policies og retningslinjer som tilfredsstiller basisnivå hos Etisk handel Norge

Status: I 2025 har universitetsstyret vedtatt prinsipper for bærekraftig anskaffelsespraksis, etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt ved UiB og etiske retningslinjer for anskaffelsesprosessen ved UiB

3

Mål: Gjennomføre tiltak/aktiviteter internt for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel

Status: I forbindelse med universitetsstyrets vedtak om ny anskaffelsesstrategi har det vært gjennomført gjennom egne møter mellom toppledelse, innkjøpssjef og ledere for fakulteter og avdelinger. I disse møtene har betydningen av økt kunnskap om etisk handel innenfor UiBs aktiviteter vært diskutert. I tillegg er fakulteter og administrative enheter blitt orientert om saken i egen utsending av informasjon.

4

Mål: Delta i arbeidsgrupper i regi av EHN, DFØ eller andre

Status: I 2025 har vi deltatt i arbeidsgruppe Bærekraft 17 EHN, Innkjøpsgruppe DFØ - ombruk av møbler, DFØs møbelnettverk, DFØs nettverk for menneskerettigheter

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Revidere interne rutiner for samfunnsansvar

2

Delta i arbeidsgrupper i regi av EHN, DFØ eller andre

3

Gjennomføre tiltak/aktiviteter internt for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel

4

Jobbe konkret med prioritering og kartlegging

1

Forankring av ansvarlighet i virksomheten

Forankring av bærekraft i virksomheten handler om å ha relevante strategier, planer, policy og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger i anskaffelser som er vedtatt av ledelsen.

For en offentlig virksomhet vil det bl.a. bety å ha egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved offentlige anskaffelser der det er risiko for brudd på slike rettigheter, i tråd med §5 i Loven om offentlige anskaffelser (LOA). Det betyr også at anskaffelsesstrategi/policy og handlingsplaner omhandler bærekraft. Sentralt i dette er virksomhetens arbeid med aktsomhetsvurderinger. Det vil bla. si å ha strategier og planer for hvordan virksomheten identifiserer og håndterer virksomhetens negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø i hele leverandørkjeden. Gjennom å håndtere dette på en god måte bidrar virksomheten til oppnåelse av bærekraftsmålene.

Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes. Arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og i denne forbindelse også oppfølging av leverandørenes aktsomhetsvurderinger, bør være en integrert del av virksomhetens anskaffelsesprosess. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Forankring: Anskaffelsesstrategi/policy for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://regler.app.uib.no/regler/Del-4-OEkonomi-eiendom-og-IKT/4.1-OEkonomiforvaltning/4.1.2-Anskaffelser/>

1.A.2 Hvordan er anskaffelsesstrategi/policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Universitetet i Bergen fikk sin første anskaffelsesstrategi i 1999 og arbeidet med å stille etiske krav til våre leverandørkjeder, ble forankret i styrevedtak første gang i 2012. Gjeldende anskaffelsesstrategi ble vedtatt i mai 2025 med bærekraft som ett av fire delmål. Fra 2013 har universitetet vært medlem i Etisk handel Norge, og i 2026 er målsetningen å oppnå basisnivå for medlemskap. Som ledd i dette ble det lagt frem sak for universitetsstyret 11. september 2025 (sak 74/25) om nye retningslinjer for leverandørkontakt og bærekraftige anskaffelser. Styret vedtok der reviderte prinsipper for bærekraftig anskaffelsespraksis. Prinsippene omhandler blant annet hvordan UiB aktivt jobber med aktsomhetsvurderinger innenfor en bærekraftig anskaffelsespraksis. I styresaken er ansvar for UiBs etterlevelse av retningslinjene tydeliggjort:

«Universitetsledelsen har det overordnede ansvaret for at retningslinjene blir fulgt opp, men god måloppnåelse forutsetter sterk forankring i linjeledelse og tilslutning fra alle ansatte.»

Styret ved UiB får årlig lagt frem status for arbeidet med å følge opp vedtatt anskaffelsesstrategi, herunder resultatmål og tiltak. På denne måten blir styret orientert om det pågående arbeidet med aktsomhetsvurderinger og bærekraftig anskaffelsespraksis.

Forankring i organisasjonen av vedtatte retningslinjer er blant annet gjennomført gjennom egne møter mellom toppledelse, innkjøpssjef og ledere for fakulteter og avdelinger. I tillegg er fakulteter og administrative enheter orientert om saken i egen utsending av informasjon.

1.B Forankring: Organisering, internkommunikasjon og kompetanse

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser for bærekraftig forretningspraksis organisert i virksomheten, og hvorfor?

Myndighet og struktur følger av universitetets hovedregler om økonomiforvaltning, kap. 4.

Universitetsstyret har ansvar for at alle kjøp av varer og tjenester utføres i samsvar med gjeldende lov og regelverk og vedtar strategi og tiltaksplan for anskaffelser.

Universitetsdirektøren har ansvar for retningslinjer og kontrollfunksjoner, mens økonomidirektør og innkjøpssjef er delegert ansvar for gjennomføring og oppfølging, herunder årlig rapport om arbeid med strategi, tiltaksplan og aktsomhetsvurderinger

Anskaffelsesfunksjonen er organisert i en sentralisert støtteenhet med anskaffelsesrådgivere og innkjøpere i tillegg til innkjøpere og fagrekvirenter som er tilknyttet enheter på ulike nivå. Rollene er tydelig beskrevet der anskaffelsesrådgiverne bistår hele universitetet med gjennomføring av anskaffelser over nasjonalt innslagspunkt (p.t. 100 000 NOK,- ekskl. mva.), og har overordnet ansvar for oppfølging av avtaler. Innkjøperne gir råd og informasjon til ledere og ansatte om anskaffelser og avtaler, foretar enkeltkjøp og bestillinger, har daglig avtaleoppfølging samt håndterer faktura.

Hvert år inngår UiB omtrent 230 nye avtaler. Disse kan sorteres på fire hovedkategorier (jf. vedlagt tabell med fordeling på innkjøpskategori. Beløpsmessig utgjør hoveddelen av universitetets anskaffelser bygg og vedlikehold (FDV). Dette innbefatter både løpende tjenesteavtaler, som for eksempel håndverkertjenester og renhold, og rammeavtaler for gjentakende kjøp som for eksempel møbler og rådgivende ingeniørtjenester. Neststørste kategori er administrative anskaffelser (ADM) hvor hoveddelen er knyttet til tjenester som for eksempel reisebyråttjenester, advokattjenester og bemanningstjenester. Innkjøp knyttet til forskning og undervisning (AKAD) utgjør den tredje største kategorien hvor vi har avtaler på avansert utstyr, rammeavtaler for forbruksmateriell til laboratorier, tjenester mm. Den fjerde største hovedkategorien er rammeavtaler for IKT-utstyr og løpende tjenesteavtaler for lisenser og sky-tjenester (IKT).

Noen avtaler inngår vi med flere leverandører, og noen bare med en. I tabellen under er antallet knyttet til avtalegjensstanden (for eksempel én rammeavtale på møbler, men med tre leverandører).

Seksjon for innkjøp er en del av fellesadministrasjonen ved UiB og har ansvar for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger i anskaffelser for bærekraftig forretningspraksis.

Aktsomhetsvurderinger gjennomføres av den enkelte anskaffelsesrådgiver med mål om å gjennomføre bærekraftige anskaffelser hvor man balanserer klima- og miljømessige, sosiale og økonomiske forhold. En del av arbeidet med sosial bærekraft er å påvirke leverandører til å respektere grunnleggende menneskerettigheter og ILOs kjernekonvensjoner i sine leverandørkjeder. I dette arbeidet legger UiB til grunn en risikobasert tilnærming til aktsomhetsvurderinger og konkrete krav til leverandørene i høyrisikoavtaler.

I tillegg til det løpende arbeidet med aktsomhetsvurderinger som den enkelte anskaffelsesrådgiver utfører er det to personer på seksjonen som koordinerer og følger opp dette arbeidet på seksjonen. Det innebærer blant annet å utarbeide helhetlig risikovurderinger som omfatter alle anskaffelser hvor aktsomhetsvurderinger allerede er gjennomført. Ved å utarbeide oversikter på tvers av alle aktuelle avtaler er det mulig å gjennomføre prioriteringer av oppfølging på grunnlag av type og grad av risiko.

Det formelle ansvaret for at aktsomhetsvurderinger gjennomføres ved UiB ligger til leder for Seksjon for innkjøp, på Økonomiavdelingen.

1.B.2 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å arbeide med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser og følge opp dette hos leverandører?

Alle anskaffelsesrådgivere har god og grunnleggende kunnskap om gjennomføring av bærekraftige anskaffelser. Alle deltar jevnlig på kurs og seminarer for å holde seg faglig oppdatert. Det er etablert et eget forum for alle som gjennomfører anskaffelser, med ukentlige møter som vies deling av faglig informasjon, kunnskap og diskusjon. Disse møtene brukes også til deling av erfaring med arbeid med aktsomhetsvurderinger, gjerne med deling av lærerike case.

I gjennomføring av alle anskaffelser formidles Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis til leverandørene. Dette er med på å sikre en tydelig og helhetlig kommunikasjon med alle leverandører i alle konkurranser. I alle anskaffelser blir det gjort risikovurderinger. Anskaffelser av varer og tjenester som er på DFØs høyrisikoliste krever særlig vurdering av risiko. Høyrisikoanskaffelser gjennomføres med bruk av DFØ/EHNS utvidete etiske kontraktskrav.

Alle anskaffelsesrådgivere ved Seksjon for innkjøp har høy kompetanse og lang erfaring med oppfølging av samfunnsansvar og etisk handel. Denne kompetansen kommer til bruk gjennom større grad av samarbeid om gjennomføring av anskaffelser og risikovurderinger knyttet til anskaffelser med høy grad av risiko.

1.C Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

UiBs prinsipper for bærekraftig anskaffelsespraksis ble vedtatt av universitetsstyret 2025 og er et fundament for å stille krav til bærekraft i alle anskaffelser. UiB ser også på anskaffelser som et strategisk virkemiddel for å oppnå universitetets overordnede mål.

Anskaffelser skal gjennomføres med tydelige vilkår og kriterier som ivaretar hensynet til mennesker, samfunn, dyr og miljø. UiB har en helhetlig tilnærming til bærekraft, integrert i alle ledd av anskaffelsesprosessen. Dette vektlegges tydelig i kommunikasjon til leverandører, interessenter og samarbeidspartnere.

UiBs forpliktelser er forankret i følgende dokumenter:

- Strategi UiB 2023-2030
- Anskaffelsesstrategi UiB 2025-2029
- Tiltaksplan anskaffelser UiB 2025
- UiBs prinsipper for bærekraftig anskaffelsespraksis
- Etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt ved UiB
- Etiske retningslinjer for anskaffelsesprosessen ved UiB
- Handlingsplan for klimaarbeidet ved UiB 2023-2026
- Risikovurdering etiske krav
- UiB handlingsplan for aktsomhetsvurdering 2026

Alle strategier, handlingsplaner og prinsipper er tilgjengelig på UiBs nettsider.

1.D Forankring: Partnerskap og samarbeid med leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med leverandørkjeden?

Gjeldende lover og forskrifter om offentlige anskaffelser gir klare føringer og krav til leverandører gjennom utforming av kontraktsvilkår og konkurransegrunnlag.

I kommunikasjon med leverandør/leverandørkjede ønsker UiB å fremstå tydelig for å sikre ansvarlighet og en bærekraftig forretningspraksis i alle anskaffelser.

I UiBs konkurransegrunnlag og kontraktsvilkår inngår ulike krav til bærekraft. Leverandører må fylle ut European Single Procurement Document (ESPD), hvor eventuelle brudd på etiske vilkår kan være grunnlag for avvisning fra konkurransen.

I alle anskaffelser gjennomfører vi en risikovurdering. I vurderingen vil vi avdekke ulik risiko knyttet til ansvarlighet og bærekraft. Avdekkes det høy grad av risiko er det viktig å følge opp leverandører og leverandørkjede på en egnet måte, og dette må vi kommunisere tydelig til alle involverte.

Risikovurderingen som gjennomføres i den enkelte anskaffelse avgjør hvilke anskaffelser som anses å innebære høy risiko og hvor kontraktsvilkår utarbeidet av EHN og DFØ benyttes. Når det anses hensiktsmessig benyttes markedsdialog for å kartlegge risiko og vurdere hvilke krav som skal stilles. I gjennomføring av alle anskaffelser formidles Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis til leverandørene. Ved inngåelse av kontrakt gjennomføres et kontraktmøte med leverandør hvor ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden, er tema. I tillegg gjennomføres egenrapportering fra leverandør og oppfølging i leverandørmøter gjennom kontraktsperioden.

1.D.2 Hvordan jobbes det med å ivareta prinsipperklæringen?

Prinsipperklæringen er grunnleggende for alt arbeid med anskaffelser. Alle anskaffelsesrådgiverne er godt kjent med prinsippene og hensyntar disse i sine anskaffelser. Prinsipperklæringen, eller deler av den, blir også tatt opp som tema for diskusjoner i kontraktgruppen, hvor alle anskaffelsesrådgiverne deltar.

I gjennomføring av alle anskaffelser formidles Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis til leverandørene. Ved høy risiko følges dette opp med egenrapportering fra leverandører og annen oppfølging.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i anskaffelser under rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

UiBs arbeid med bærekraft inkluderer både miljømessig bærekraft (klima og miljø) og sosial bærekraft (sikre menneskerettighetene, motvirke sosial dumping og bekjempe arbeidslivskriminalitet). I 2025 har vi aktivt arbeidet videre med alle deler, og gjort en del erfaringer. Vi ser at det for miljø- og klima er vanskelig å finne gode tildelingskriterier innen bærekraft. I de fleste tilfeller mener vi at det gir større effekt å stille krav til leverandørene og det som skal leveres. Noen eksempler fra 2025:

Ny cateringavtale

Her har vi satt konkrete grenseverdier for CO2 utslipp per måltid og dermed flyttet ansvaret for å velge klimavennlig fra innkjøper til leverandør.

Håndverkeravtaler

Her har vi i flere avtaler stilt krav om bruk av miljømerkede produkter der det finnes, og krav om kompetanseheving hos nøkkelpersonell om miljø og klima, særlig knyttet til kunnskap om miljømerker. Basert på erfaringene fra disse avtalene, vil vi vurdere om kravene bør justeres.

Resultater fra egenrapportering

Det er hentet inn egenrapportering i avtaler med særskilte kontraktvilkår for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter. Det er ikke avdekket avvik. I noen tilfeller er det utfordrende å få gode svar i egenrapportene. Det krever innhenting av mer informasjon og purring.

Informasjonen vi mottar er svært ulik. Noen leverandører har et stort apparat og system for å følge opp sin leverandørkjede, mens andre må lene seg på grossistledet.

Ukraina/Gaza/andre konflikter

Flere ansatte og studenter er kritiske til at universitetet kjøper varer og tjenester fra virksomheter som kan ha risiko for å medvirke til brudd på menneskerettigheter eller alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner. Temaet er blitt aktualisert i lys av krigen mellom Israel og Hamas i Gaza, og Næringsdepartementet har advart norske bedrifter mot å bidra til å opprettholde Israels ulovlige tilstedeværelse i Palestina. Prinsippene for bærekraftige anskaffelser inkluderer et punkt om dette, og rammene for universitetets handlingsrom ble forsøkt klargjort i styresak 74/25. På grunn av rettslige rammer er det et begrenset handlingsrom for å ekskludere leverandører, og universitetet har bedt om veiledning fra departementet.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på, mennesker, dyr, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

For offentlig sektor vil det være vesentlig å foreta denne type kartlegging i flere faser av en anskaffelsesprosess. Først overordnet i planleggingsfasen og deretter i konkurransegjennomføringen. Virksomheten må i planleggingsfasen tilegne seg overordnet kunnskap om risikobildet for de aktuelle produkter/tjenester som inngår i anskaffelsen. Deretter, ut fra grad av risiko, tilpasse videre dialog, krav, kriterier og oppfølging mot aktuelle tilbydere/leverandører (konkurransegjennomføring).

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø må også inngå i kontraktsoppfølgingen for å redusere og forebygge risiko for menneske, dyr, samfunn og miljø. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av tilbydere/leverandører er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

2.A.1 Risikokartlegging

I 2025 ble det gjort en overordnet kartlegging av risiko for brudd på menneskerettigheter ved universitetets anskaffelser. Kartleggingen tok utgangspunkt i risikoområder knyttet til universitetets fire avtalekategorier basert på DFØs høyrisikoliste og andre kilder. I kartleggingen har vi vurdert råvarer, land og regioner.

Målsettingen med risikokartleggingen var todelt:

- Få vurdert risiko på et overordnet nivå for hele avtaleporteføljen
- Gjennomføre en overordnet risikovurdering som ender opp i en prioritering av hvilke avtaler som skal følges opp i 2026

Risikokartleggingen viser at universitetet har rammeavtaler og løpende avtaler med høy risiko i alle avtalekategorier. Noen av disse er avtaler som anskaffes og følges opp av Statens innkjøpssenter og SIKT, og bærekraftskrav i disse avtalene, følges dermed ikke opp av UiB.

I forkant av større anskaffelser, utarbeider anskaffelsesrådgiveren en konkurransestrategi hvor bærekraft er et av temaene. Man ser her hen til den overordnede risikokartleggingen og gjør en konkret vurdering av risikoen for negativ påvirkning i denne anskaffelsen. I forkant brukes markedsundersøkelser og -dialog samt erfaringer fra tidligere avtaler. Basert på risiko og prioritering, besluttes oppfølgingsnivå. Etter kontraktsinngåelse gjøres det ny risikovurdering for å beslutte oppfølgingstiltak.

2.A.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

1

I hvilke type anskaffelser	ANSK-0316-18 Laboratorierekvisita
Ant. leverandører på avtalen	7
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Ja
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

2

I hvilke type anskaffelser	ANSK-0047-21 Rammeavtale arbeidstøy, fottøy og personlig verneutstyr
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

3

I hvilke type anskaffelser	ANSK-0126-21 Rammeavtale slips og sjal
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

4

I hvilke type anskaffelser	ANSK-0003-20 Blomster
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Ja
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

5

I hvilke type anskaffelser	ANSK-24-0247 Rammeavtale verktøy
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

6

I hvilke type anskaffelser	ANSK-0096-20 Vaskeri- og tøytjenester UiB
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Ja
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

7

I hvilke type anskaffelser	ANSK-24-0382 Dentale forbruksvarer
Ant. leverandører på avtalen	2
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Ja
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

8

I hvilke type anskaffelser	ANSK-22-0303 Møbler
Ant. leverandører på avtalen	3
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

9

I hvilke type anskaffelser	ANSK-22-0432 Hansker og personlig verneutstyr
Ant. leverandører på avtalen	2
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

I hvilke type anskaffelser	ANSK-22-0352 Rammeavtale forbruksmateriell
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

I hvilke type anskaffelser	ANSK-23-0086 Rammeavtale Mac
Ant. leverandører på avtalen	3
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

I hvilke type anskaffelser	ANSK-0046-21 Utstyr for Print, Kopi
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Ja
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

13

I hvilke type anskaffelser	ANSK-23-0069 Rammeavtale PC
Ant. leverandører på avtalen	3
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

14

I hvilke type anskaffelser	ANSK-23-0052 Rammeavtale innvendig skjerming mot sol og innsyn
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

15

I hvilke type anskaffelser	ANSK-0004-20 Rammeavtale profilerings- og gaveartikler
Ant. leverandører på avtalen	3
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

I hvilke type anskaffelser	ANSK-22-0558 Rammeavtale mobiltelefon og nettbrett
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

I hvilke type anskaffelser	ANSK-22-0082 Rammeavtale legemidler, vaksiner og andre apotekvarer
Ant. leverandører på avtalen	1
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

I hvilke type anskaffelser	ANSK-0130-21 Rammeavtale taktekker og blikkenslager
Ant. leverandører på avtalen	2
Anvendt som kvalifikasjonskrav	Nei
Anvendt ved tildeling av kontrakt	Nei
Anvendt som kontraktsvilkår	Ja

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.3 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Prioritert risiko	Relatert tema	Geografi
Hansker og verneutstyr i laboratorier Disse produktene har svært høy risiko knyttet til flere ledd i verdikjeden	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelses	
Profileringsartikler Disse produktene har svært høy risiko knyttet til flere ledd i verdikjeden	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelses	Globalt

I 2025 har vi prioritert oppfølging av risikoområder knyttet til leverandører av verneutstyr laboratorier og profileringsartikler. Relaterte tema har vært omtalt i egenrapportering og dialog vi har hatt med de aktuelle leverandørene. Vi legger her til grunn opplysninger som fremkommer i DFØs høyrisikoliste, Swed Watch og andre.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.4 Beskriv prioriterte risikoområder og bakgrunn for prioriteringen av disse. Beskriv hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med. Beskriv videre også om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

UiB har i 2025 prioritert to avtalekategorier: Verneutstyr laboratorier og profileringsartikler. I arbeidet har vi innhentet opplysninger fra DFØs høyrisikoliste, Swed Watch og andre. Kategoriene er valgt med bakgrunn i hvilke avtaler vi har fulgt opp tidligere år, grad av risiko og grad av skadepotensial.

Hansker og personlig verneutstyr:

I avtalen hansker og personlig verneutstyr inngår produktkategori medisinsk utstyr og forbruksmaterieil som står på DFØs høyrisikoliste.

Medisinske engangshansker er en stor verdensomspennende industri som produserer over 100 milliarder hanskepar per år. Det knyttes høy risiko til utvinning av råvarer til engangshansker: naturgummi og råolje. Det knyttes høy risiko til produksjon av komponenter som nitril, neopren og vinyl. Det knyttes høy risiko til sluttproduksjon/montering av hansker. Total risiko er høy.

Produktkategori personlig verneutstyr/støvmasker. Det knyttes høy risiko til utvinning av råvarer til støvmasker: gummi, bomull og olje. Det knyttes middels høy risiko til produksjon av komponenter som isoprengummi, polypropylen, polyuretan og PVC og vinyl. Det knyttes middels risiko til sluttproduksjon/montering av hansker. Total risiko er middels.

UiB har inngått avtaler med 2 leverandører. Produkter som kjøpes på avtalen er delt mellom de to leverandørene ved at en leverandør leverer hansker og den andre leverandøren personlig verneutstyr.

UiBs leverandører er små organisasjoner i Norge, men eid av store internasjonale selskaper. Produksjon av engangshansker innebærer høy risiko for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter. Særlig i Malaysia har det vært gjentagende rapporter om bruk av tvangsarbeid. UiB har tidligere kjøpt engangshansker produsert i Malaysia fra fabrikk som har fått internasjonal omtale for brudd på arbeidstakerrettigheter.

Avtalen har blitt fulgt opp med krav om egenrapportering fra leverandørene. Svarene fra leverandørene har i begrenset grad gitt utfyllende svar på spørsmål i kartleggingen. Risiko knyttet til disse avtalene tilsier at UiB må følge leverandører videre tett opp for å sikre ivaretagelse av grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter.

Flere laboratorier ved UiB har fått sertifisering My Green Lab og blant flere parameter som inngår i en slik sertifisering er utslipp, energibruk og avfall. Det arbeides nå med å bruke erfaringer som disse laboratoriene har oppnådd for å se på som det kan påvirke forbruksmønster av ulike produkter til laboratoriene og etablering av generelle anbefalinger.

Profileringsartikler:

I avtalen profileringsartikler inngår produkter som også faller innenfor produktkategorien kontorrekvisita, som står på DFØs høyrisikoliste. Risiko er vurdert som høy. Produkter som inngår i avtalen er f.eks. paraply, kulepenn, notatblokk, bærenett og plagg. Det knyttes høy risiko til utvinning av råvarer til kontorrekvisita: jernmalm, kobber, grafitt, kobolt, litium, nikkel, sink bauxitt, aluminium pigment, silisium og råolje. Det knyttes høy risiko til produksjon av komponenter som inneholder disse råvarene. Det knyttes høy risiko til sluttproduksjon/montering av utstyr. Risiko kan være knyttet til korrupsjon, arbeidstakerrettigheter, klimaprestasjoner, fysisk klima og vannrisiko. Total risiko er høy.

UiB har inngått avtaler med 3 leverandører som alle er små og som har en rekke underleverandører. Type produkter, relativt små leverandører og mange underleverandører tilsier at det er stor grad av risiko knyttet til disse kontraktene. Andre forhold som må tas med i vurderingen er at omsetning på avtalene er relativt liten, men at menneskerettighetsbrudd knyttet til avtalene kan være omfattende, det kan være vanskelig å få gjort nødvendige tiltak, overvåke og det kan gi UiB et omdømmetap.

Risiko knyttet til avtalene er høy og UiB må gjennom sine leverandører bruke påvirkningskraften mot leverandørkjedene for oppfølging av ivaretagelse av grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter. I 2026

vil det gjennomføres ny anskaffelse, og erfaringene med bærekraftsarbeidet tas med inn i forberedelsene av denne. Det vil også innhentes ny informasjon gjennom markedsundersøkelser og markedsdialog.

3 Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte.

For offentlig sektor vil kartleggingen bl.a. innebefatte å benytte informasjon, kunnskap og dokumentasjon som leverandør innehar. Leverandør skal inneha oversikt over bl.a. risiko på land- og sektornivå og kunnskap om hvordan prioritere basert på mest vesentlig negativ påvirkning mennesker, dyr, samfunn og miljø. Dog må virksomheten selv gjøre sine innledende vurderinger på risiko og prioritering av dette.

Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres.

Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne strategier, policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stans, forebygg eller reduser (planlegging, gjennomføring og oppfølging)

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

	Hansker og verneutstyr i laboratorier Disse produktene har svært høy risiko knyttet til flere ledd i verdikjeden
Overordnet mål :	Forhindre kjøp av verneutstyr som er ikke produsert/fremstilt på en måte som ivaretar grunnleggende miljø, dyrevern og menneskerettigheter.
Status :	I prosess, kartlegging mot leverandører
Mål i rapporteringsåret :	Kontakt med leverandører for å avdekke deres kunnskap om leverandørkjeder og gjennomføring av aktsomhetsvurderinger. Øke egen kunnskap om leverandører og deres leverandørkjeder.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Opplysninger i egenrapportering har ikke gitt grunnlag for ytterligere tiltak, men vi følger opp leverandører i videre dialog.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi har oppnådd å få god dialog med leverandørene om deres leverandørkjeder og hvordan de arbeider med aktsomhetsvurderinger. Vi har fått økt kunnskap om leverandørene, leverandørkjedene og hvordan arbeidet med aktsomhetsvurderinger gjennomføres i praksis. Vi har så langt i arbeidet ikke informasjon som tilsier at produktene som UiB kjøper er produsert under forhold som bryter med grunnleggende menneskerettigheter. Selv om det i kommunikasjonen ikke er avdekket avvik, er det grunnlag for å fortsette dialog med leverandørene for følge videre opp ulike typer risiko i leverandørkjedene. I tillegg til generell egenrapportering er det ønskelig å følge opp med dialog og få redegjørelse fra leverandør om effekter av tiltak rettet mot leverandørkjeden.

	Profileringsartikler Disse produktene har svært høy risiko knyttet til flere ledd i verdikjeden
Overordnet mål :	Forhindre kjøp av profileringsartikler som er ikke produsert/fremstilt på en måte som ivaretar grunnleggende miljø, dyrevern og menneskerettigheter.
Status :	I prosess, kartlegging mot leverandører
Mål i rapporteringsåret :	Kontakt med leverandører for å avdekke deres kunnskap om leverandørkjeder og gjennomføring av aktsomhetsvurderinger. Øke egen kunnskap om leverandørene og deres leverandørkjeder.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Opplysninger i egenrapportering har ikke gitt grunnlag for ytterligere tiltak, men vi følger opp leverandører i videre dialog.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi har oppnådd å få god dialog med leverandørene, og hvordan de arbeider med aktsomhetsvurderinger. Vi har erfart at en av leverandørene bare produserer profileringsartikler med kortreiste materialer/råstoffer og at de i praksis ikke har leverandørkjeder. Vi har så langt i arbeidet ikke informasjon som tilsier at produktene som UiB kjøper er produsert under forhold som bryter med grunnleggende menneskerettigheter.

ANDRE TILTAK FOR Å HÅNDTERE NEGATIV PÅVIRKNING

Beskriv virksomhetens generelle tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning knyttet til anskaffelser, også i leverandørkjeden.

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

UiB har i mange år arbeidet systematisk for å redusere sin natur- og miljøpåvirkning. Som første universitet i Norge ble UiB sertifisert som Miljøfyrtårn i 2016.

For UiB innebærer det å være et miljøfyrtårn at vi systematisk over tid ønsker å forbedre våre prestasjoner i arbeid med miljø og klima. Et universitet er en stor og mangfoldig virksomhet, og det er et betydelig arbeid som ligger til grunn for å redusere miljøbelastningen på områder som avfall, energi og innkjøp av varer og tjenester.

UiB har siden 2019 utarbeidet klimaregnskap hvert år. Måling av miljøbelastning har vært viktig for å utarbeide gode og treffsikre handlings- og tiltaksplaner. Det er svært gledelig at vi ser at miljøarbeidet gir resultater og at miljøbelastningen på flere viktige områder reduseres.

<https://ekstern.filer.uib.no/eiendomsavdelingen/B%C3%A6rekraftig%20UiB/Handlingsplan%20for%20klimaarbeidet%20ved%20UiB%202023%20-%202026.pdf>

Handlingsplanen har følgende innsatsområder:

Miljøledelse og organisatorisk forankring
Reiser, arrangementer og transport
Energi og avfall
Innkjøp og forbruk
Arealbruk
Grønne uteområder

Blant resultatene som kan nevnes fra dette arbeidet er 30% reduksjon av energiforbruk og 20% reduksjon av restavfall siden 2018, innføring av bærekraftig cateringmat, økt ombruk av møbler og IT-utstyr, redusert miljøavtrykk fra flyreiser og eksterne kurs og konferanser.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

UiB har utarbeidet klimaregnskap siden 2018. Det er vedtatt en handlingsplan for klimaarbeidet 2023 - 2026 som omtaler reduksjon av klimafotavtrykket innenfor større utslippskategorier. Det er blant annet sammen med Asplan Viak utarbeidet en guide for valg av materialer med lavt klimagassutslipp for håndverkere og entreprenører som utfører byggearbeider for UiB.

<https://ekstern.filer.uib.no/eiendomsavdelingen/B%C3%A6rekraftig%20UiB/Klimaregnskap%20UiB%202024.pdf>

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

UiB er en virksomhet som driver med forskning og undervisning. Våre innkjøp er ikke direkte fra produsenter, med fra leverandører med lange leverandørkjeder. Vår innkjøpspraksis handler først og fremst om å påvirke våre leverandører, som igjen kan påvirke sine leverandørkjeder. Det arbeides med ulike former for ombruk og brukt kjøp, f.eks på møbler og IT-utstyr

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

UiB er siden 2015 sertifisert som Miljøfyrtårn. Som miljøfyrtårn forplikter UiB seg å arbeide for at våre leverandører innfører miljøledelsessystemer. For sitt langvarige og systematiske arbeid som Miljøfyrtårn ble UiB tildelt prisen Årets Miljøfyrtårn 2025, i kategorien store virksomheter og konsern.

UiB har i mange år arbeidet for at våre rammeleverandører skal være miljøsertifiserte. Andelen har gjennom årene økt og er nå på ca 60%. Dette gir oss større grad av sikkerhet i at produkter og tjenester som tilbys av våre leverandører i mindre grad fører til negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

UiB arbeider for at fri fagorganisering og kollektive forhandlinger ikke skal undertrykkes i leverandørkjedene til våre leverandører. Dette er blant annet omtalt i UiBs retningslinjer for bærekraftig anskaffelsespraksis. I oppfølging av leverandører i 2025 har spørsmål om fri fagbevegelse og kollektive forhandlinger vært en del av egenrapporteringen.

3.B.6 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

UiB er opptatt av å bekjempe korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og i våre leverandørkjeder. Universitetsstyret vedtok i 2025 følgende retningslinjer: *Etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt ved UiB* og *Etiske retningslinjer for anskaffelsesprosessen ved UiB*. I retningslinjene blir forhold som habilitet, kameraderi, interessekonflikt, integritet og korrupsjon omtalt.

3.B.7 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

UiB jobber på flere måter for å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø.

Vårt medlemskap i Etisk handel Norge er viktig for bevisstgjøring og for å arbeide helhetlig med dette. UiB deltar i nettverk organisert gjennom DFØ og er medlem av Grønt Punkt.

Eksempler på tiltak som UiB har vedtatt gjennomført på campusområdet er å fremme biodiversitet på campus gjennom økologisk drift av parkområder, og stoppe all bruk av sprøytemidler.

A man with short brown hair and glasses is shown from the chest up, looking down at a task. He is in a factory or industrial setting, with various pieces of machinery and equipment visible in the background. The lighting is bright, coming from overhead fixtures. The man is wearing a dark shirt. The background is slightly out of focus, emphasizing the man and his work.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger ved anskaffelser og i kontraktsoppfølging.

Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre (f.eks leverandører).

Erfaringsene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger ved anskaffelser og i kontraktsoppfølging brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåke og evaluere (oppfølging)

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø i forbindelse med anskaffelser, og hvordan overvåkningen gjennomføres i praksis.

Ved Seksjon for innkjøp har den enkelte avtaleansvarlige som oppgave å følge opp sine avtaler, herunder å overvåke effekt av tiltak iverksatt for å håndtere vesentlig risiko for skade eller negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø. I tillegg er det 2 personer som har et overordnet ansvar for gjennomføring av overordnet risikokartlegging og gjennomføring av oppfølging av etiske kontraktskrav i samarbeid med avtaleansvarlig. Det er i alle anskaffelser dialog mellom avtaleansvarlig og avtaleoppfølgingsansvarlig. Dette skal sikre blant annet at aktsomhetsvurderinger gjennomføres i alle anskaffelser.

4.A.2 Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging knyttet til bærekraft, inkludert etiske- og sosiale krav, i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

I 2025 har UiB hatt tett oppfølging av 26 leverandører innenfor ulike deler av samfunnsansvaret. Dette har vært egenrapportering og stedlig kontroll. Ovesikt fremgår av dokumentet "Ovesikt AO pr 06102025" 7 leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging av etiske krav som direkte oppfølging fra oss. I tillegg kommer at vi har inngått en rekke avtaler forhandlet frem av Statens innkjøpssenter. Vi har dialog med SI om dette og vi får informasjon om oppfølging av disse avtalene.

4.A.3 Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kravene hos aktører i leverandørkjeden?
 Faktiske negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø omfattes. Manglende åpenhet om leverandørkjede og manglende bærekraftspolicy kan også være vanlige avvik. Hvis ja: Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

1

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid etc)	
Hvor i leverandørkjeden?	
Tiltak iverksatt for å rette avvik	
Status	

The background of the page features a large industrial facility, likely a water treatment plant. It consists of multiple levels of metal walkways, railings, and large, grey, conical structures. In the foreground, two people are standing on a concrete floor. One person is wearing a bright yellow safety vest over a dark shirt and blue jeans, while the other is wearing a blue work uniform with reflective stripes. They appear to be engaged in a conversation or inspection. The overall scene is brightly lit, suggesting an indoor or well-lit outdoor environment.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomhetens aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Det vil si ekstern kommunikasjon av policyer, strategier, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert funn og effekt og resultater av tiltakene/aktivitetene.

5.A Kommunisere eksternt (oppfølging)

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med aktsomhetsvurderinger i anskaffelser, kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

UiB er opptatt av å fremme åpenhet i all intern og ekstern kommunikasjon. I dette ligger det at vi gjennom vedtatt prinsipperklæring og kommunikasjon rundt denne er tydelige på at vi legger aktsomhetsvurderinger til grunn for vårt arbeid med anskaffelser. Dette gjelder også når vi avdekker og håndterer negativ påvirkning eller skade.

https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/anskaffelsesstrategi_uib_2025-2029_0.pdf

<https://www.uib.no/ledelsen/73794/etikk-ved-uib#etikk-i-anskaffelser>

<http://www.uib.no/oka/77764/v%C3%A5re-forventninger>

<https://ekstern.filer.uib.no/eiendomsavdelingen/B%C3%A6rekraftig%20UiB/Handlingsplan%20for%20klimaarbeidet%20ved%20UiB%202023%20-%202026.pdf>

<https://www.uib.no/b%C3%A6rekraft/152894/klimasatsing-ved-uib#klimaregnskap>

<https://www.uib.no/b%C3%A6rekraft>

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø, håndteres skaden gjennom å sørge for eller samarbeide om gjenoppretting.

Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for, eller samarbeide om, tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert. Ved inngåelse av leverandørkontrakter, hvor det viser seg at leverandøren, enten direkte eller indirekte, har bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø, forventes det at også oppdragsgiver bidrar til gjenoppretting. Grad av bidrag til gjenoppretting fra oppdragsgiver kan i denne sammenheng variere. I mange tilfeller vil den mest aktuelle handlingen være, som et minimum, å påse at leverandør utfører sin plikt til å bidra til gjenoppretting videre i leverandørkjeden. (Kontraktsoppfølging på pkt. 2.6 i kontraktsvilkår for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden, utarbeidet av DFØ og EHN).

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens strategi/policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø

Det grunnleggende prinsippet her er at når våre anskaffelser, avtaler eller aktiviteter forårsaker eller bidrar til negativ påvirkning på mennesker, samfunn, dyr eller miljø skal vi stanse denne aktiviteten og forsøke å gjenopprette skaden som har oppstått. Slik gjenoppretting må skje i samarbeid med leverandør og leverandørkjede hvor dette har oppstått.

6.A.2 Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Vi har ikke registrert avvik som krever gjenoppretting i rapportingsåret.

6.B Sikre tilgang til mekanismer for gjenoppretting (oppfølging)

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn i leverandørkjeden har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

På dette området har vi ikke aktiviteter å vise til. Vi har imidlertid i dialog med leverandører vært tydelige på at hvis det oppstår avvik og det er behov for gjenoppretting så ønsker vi snarest informasjon om dette.

Kontaktinformasjon:

Universitetet i Bergen

Kitty Amlie Tverrå

kitty.tverra@uib.no